उद्योग विभागामार्फत राबविण्यांत येत असलेल्या सूक्ष्म, लघु घटकांसाठी इतर महत्वपूर्ण योजना/उपक्रम:-

१. पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम.
२. सुधारीत बीज भांडवल योजना.
३. जिल्हा उद्योग केंद्र योजना.
४. महाराष्ट्र राज्य सूक्ष्म, लघु उपक्रम समूह विकास योजना.
५. केंद्र शासनाची सूक्ष्म, लघु उपक्रम समूह विकास योजना.
६. महिला उद्योजकता प्रोत्साहन योजना.
७. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अनुसूचित जाती / जमाती उद्योजकता प्रोत्साहन योजना.
८. निवासी /अनिवासी उद्योजकता प्रशिक्षण कार्यक्रम.
९. काथ्या (Coir) प्रोत्साहन योजना.
१०. औद्योगिकदृष्टया अविकसित भागातील उद्योगांना प्रोत्साहन देणारी सामूहिक प्रोत्साहन योजना-२०१९
११. माहिती तंत्रज्ञान/माहिती तंत्रज्ञान पूरक सेवा तसेच उद्योग क्षेत्रनिहाय/संवर्गनिहाय इतर योजना
१२. उद्योगांच्या अडीअडचणी तसेच आवश्यक परवाने /दाखले ऑनलाईन उपलब्ध होणेसाठी मैत्री कक्ष सुविधा उपक्रम.

मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम योजना
CMEGP

मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम योजना (CMEGP)

MAITRI

धोरण रोजगार निर्मितीचे
धोरण प्रगत महाराष्ट्राचे

१. उद्योजकतेस प्रोत्साहन देणारा व्यापकरोजगार निर्मितीला राज्य शासनाचा महत्त्वाकांक्षी कार्यक्रम
२. रु. ५० लाखांपर्यंतचे प्रकल्प योजनेंतर्गत पात्र
३. सेवा-उद्योग, कृषी पूरक तसेच उत्पादन प्रकारचे उद्योग/व्यवसाय पात्र
४. राज्य शासनाचे मार्जिन मनी अनुदान १५% ते ३५%
५. महिलांसाठी ३०% उद्दिष्ट राखीव
६. वय मर्यादा १८ ते ४५ वर्ष, विशेष प्रवर्गासाठी ०५ वर्ष शिथिल

निर्धार १००% रोजगार निर्मितीचा!

अधिक माहिती व संपर्कासाठी :

राज्यस्तरीय संनियंत्रण :
विकास आयुक्त (उद्योग), उद्योग संचालनालय,
नविन प्रशासकीय इमारत, २ रा मजला,
मंत्रालयासमोर, मुंबई-४०० ०३२.

राज्यस्तरीय समन्वय :
अध्यक्ष, मैत्री कक्ष, उद्योग संचालनालय,
कृपानिधी ९, वालचंद हिराचंद मार्ग,
बॅलार्ड इस्टेट, मुंबई-४०० ००१.

हेल्पलाईन नंबर : १८६०२३३२०२८/०२२ - २२६२३६१/०२२-२२६२२३२२.

महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र (संबंधित जिल्हा)
जिल्हा खादी व ग्रामोद्योग अधिकारी (संबंधित जिल्हा)

संकेतस्थळ
www.maitri.mahaonline.gov.in
www.di.maharashtra.gov.in

आता घडेल नवा समृद्ध महाराष्ट्र!

स्वयंरोजगारास देई आधार, हेच आपले सरकार!

मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम योजना
CMEGP

राज्य शासनाच्या भक्कम सहकार्याने तरुण/तरुणींना उद्योजक बनण्याची सुवर्णसंधी

राज्याच्या नवीन औद्योगिक धोरण-२०१९ अंतर्गत अनेक नाविन्यपूर्ण योजना व कार्यक्रम महाराष्ट्र शासनाने हाती घेतले आहेत. सुक्ष्म व लघु उपक्रमांना चालना देणेसाठी तसेच राज्यात व्यापक प्रमाणात रोजगाराच्या संधी स्थानिक ठिकाणी उपलब्ध होणेसाठी मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम योजना जाहिर केली आहे.

मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम योजना (CMEGP)

Chief Minister Employment Generation Programme (CMEGP)

स्वयंरोजगारास देई आधार, हेच आपले सरकार!

मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम योजना CMEGP

उद्देश :

- राज्यातील युवक/युवतींच्या सर्जनशिलतेला वाव मिळून राज्यात स्वयंरोजगारास पूरक वातावरण तयार करणे, त्याद्वारे राज्यात ग्रामीण तसेच शहरी क्षेत्रात सुक्ष्म, लघु उपक्रमांद्वारे व्यापक रोजगाराच्या संधी निर्माण होणेसाठी शासनाच्या आर्थिक सहाय्यातून प्रकल्प उभारणीस हातभार लावणे.

पात्रता अटी :

- राज्यात स्थानिक अधिवास असलेल्या व किमान १८ ते ४५ वयोगटातील स्वयंरोजगार करु इच्छिणारे उमेदवार. विशेष प्रवर्गासाठी (अनुसुचितजाती/ जमाती/ महिला/ अपंग/माजी सैनिक) ५ वर्षाची अट शिथिल.
- रु.१० लाखांवरील प्रकल्पांसाठी किमान शैक्षणिक पात्रता ७ वी पास व रु.२५ लाखांवरील प्रकल्पांसाठी किमान १० वी पास.
- अर्जदाराने यापूर्वी अनुदान समाविष्ट असलेल्या राज्य तसेच केंद्र शासनाच्या /महामंडळांच्या योजनेतून लाभ घेतलेला नसावा.

प्रकल्प मर्यादा किंमत :

- प्रक्रिया व निर्मिती प्रकल्पांसाठी कमाल रु.५० लाख व सेवा/कृषी पूरक उद्योग प्रवर्गातील प्रकल्पांसाठी कमाल रु.१० लाख.

योजना अंमलबजावणी यंत्रणा :

अ) शहरी भागासाठी: जिल्हा उद्योग केंद्र

ब) ग्रामीण भागांसाठी: जिल्हा खादी व ग्रामोद्योग कार्यालय
एकत्रित समन्वय व सनियंत्रण, महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र.

पात्र मालकी घटक :

वैयक्तिक मालकी, भागीदारी, वित्तीय संस्थांनी मान्यता दिलेले बचत गट.

प्रकल्प खर्च उभारणी व राज्य शासनाचे आर्थिक सहाय्य (मार्जिन मनी-अनुदान) :

प्रवर्ग	स्वगुंतवणूक	अनुदान		बँक कर्ज	
		शहरी	ग्रामीण	शहरी	ग्रामीण
सर्वसाधारण	१०%	१५%	२५%	७५%	६५%
विशेष प्रवर्ग (अनुसुचित जाती/ जमाती/ महिला/ अपंग/ माजी सैनिक)	५%	२५%	३५%	७०%	६०%

(मंजूर प्रकल्प किंमतीनुसार)

बँक / वित्तीय संस्था यांचा सहभाग :

मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम योजनेंतर्गत स्वयं गुंतवणूक व राज्य शासनाचे (अनुदान स्वरुपातील) आर्थिक सहाय्य याव्यतिरिक्त आवश्यक ६० ते ७५% टक्के अर्थसहाय्य बँकामार्फत उपलब्ध होईल. राज्यातील राष्ट्रीयकृत बँका, शेडयुल्ड बँका, खाजगी बँका इत्यादी मार्फत बँक कर्ज उपलब्ध होईल.

लाभार्थी निवड :

मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम योजनेची संपूर्ण: ऑनलाईन पध्दतीने अंमलबजावणी होईल. यासाठी विशेष CMEGP पोर्टल अर्जदारांसाठी उपलब्ध असेल. अर्जदारांनी अर्ज केल्यानंतर जिल्हा स्तरावरील स्थापित कार्यबल समितीच्या छाननीअंती मान्यता दिलेले प्रस्ताव संबंधित बँकांना शिफारस करण्यांत येतील. बँकांमार्फत प्रकल्पांची आर्थिक व्यवहार्यता तपासून प्रकल्प मंजूरी व कर्ज मंजूरीबाबत बँक निर्णय घेईल. बँक मंजूरीच्या अनुषंगाने मंजूर प्रकल्प किंमतीस पात्र असणारे अनुदान संबंधित कर्ज खात्यात राज्य शासनाच्या तरतूदीतून वितरीत होईल. राज्य शासनाचे अनुदान ३ वर्ष कालावधीसाठी LOCK-IN राहील. प्रकल्प यशस्वीरित्या अंमलबजावणी झाल्याची खात्री झाल्यानंतर राज्य शासनाचे अनुदान वितरीत होईल. संपूर्ण प्रक्रिया ही ऑनलाईन असल्याने अर्जदारांना कार्यालयात भेटी देण्याची आवश्यकता नाही.

प्रशिक्षण :

योजनेंतर्गत कर्ज प्रस्ताव मंजुर झालेल्या अर्जदारांसाठी नि:शुल्क निवासी स्वरुपाचे उद्योजकीय प्रशिक्षण शासन मान्य संस्थांच्या सहयोगाने आयोजित करण्यात येईल. सदर प्रशिक्षण, उत्पादन प्रवर्गातील प्रकल्पांसाठी २ आठवडे व सेवा, कृषी पूरक उद्योग, व्यवसायांसाठी १ आठवडा मुदतीचे असेल. कर्ज वितरणापूर्वी सदर प्रशिक्षण पूर्ण करणे आवश्यक राहील.

सदर प्रशिक्षणात उद्योजकीय व्यक्तीमत्व विकसित होणारे, क्षमतावृध्दी व आत्मविश्वास वाढविणारे, विविध विषय तज्ञांचे मार्गदर्शन, उद्योग भेटी, यशस्वी उद्योजकांचे मार्गदर्शन इ. प्रमुख बाबींचा समावेश असेल.

सर्वसाधारण आवश्यक कागदपत्रे : (अ)

- जन्म दाखला/ शाळेचा सोडल्याचे प्रमाणपत्र / वयाचा पुरावा
- शैक्षणिक पात्रते संबंधिचे कागदपत्रे / प्रमाणपत्रे.
- आधार कार्ड
- नियोजित उद्योग/व्यवसाय जागेबाबतचे दस्ताऐवज, भाडेकरार (साध्या कागदावरील प्राथमिक संमती), बँक मंजूरीनंतर नोंदणीकृत भाडेकरार बँकेस सादर करावा लागेल.
- जातीचे प्रमाणपत्र (एस.सी/एस.टी.प्रवर्गासाठी)
- विशेष प्रवर्गासाठीचे पूरक प्रमाणपत्र (अपंग, माजी सैनिक)
- वाहतुकीसाठी परवानगी व वाहन चालविण्याचा परवाना.
- स्वसाक्षांकित विहित नमुन्यातील वचनपत्र (Undertaking)

(ब) संगणकीय प्रणालीवर (CMEGP PORTL) आवश्यक माहिती नोंदविल्यास प्रकल्प संकीर्ण अहवाल तयार होईल. त्याची प्रत उपरोक्त कागदपत्रांसोबत अर्जासमवेत सादर करावी.

मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम – अर्ज व प्रकल्प उभारणींतर्गत टप्पे:

जिल्हा स्तरावर CMEGP पोर्टलवर महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र यांचेकडे ऑनलाईन अर्ज सादर.

↓

महाव्यवस्थापकांच्या अध्यक्षतेखाली प्रस्तावांची छाननी, प्राथमिक पात्र प्रस्तावांची यादी.

↓

जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील समितीमार्फत प्रस्तावांची अंतिम निवड व विविध बँकांना कार्यक्षेत्रनिहाय कर्ज प्रस्तावांची शिफारस.

↓

बँकस्तरावर प्रस्तावाची आवश्यक शहानिशा कर्ज प्रस्ताव मंजूरीबाबत बँकेकडून अंतिम निर्णय.

↓

प्रस्तावास बँक मंजूरी असल्यास बँकेकडून सादर शासनाच्या अनुदान (मार्जिन मनी) प्रस्तावाची उद्योग संचालनालयाकडून छाननी व मंजूरी. उद्योग संचालनालयाच्या मान्यतेनंतर नोडल बँके द्वारा संबंधित बँकेस अनुदान वितरण निर्देश.

↓

अर्जदारांनी स्वत:ची ५ ते १० टक्के रक्कम उपलब्ध केल्यावर व आवश्यक प्रशिक्षण पूर्ण केल्यानंतर मंजूर रक्कमेचे पूर्ण कर्ज वितरण.

↓

प्रकल्प उभारणी व कार्यान्वयन

↓

३ वर्ष प्रकल्प यशस्वीपणे अंमलबजावणी झाल्यानंतर शासनाच्या अनुदानाचे अर्जदाराच्या कर्ज खात्यात समायोजन (Settlement of Claim).

१) पंतप्रधान रोजगार निर्मिती योजना (PMEGP)

उद्देश :

१) देशभर नवीन सुक्ष्म व लघु उद्योग/उपक्रम स्थापित करून ग्रामीण व शहरी भागात रोजगार निर्मिती करणे असा योजनेचा मुख्य उद्देश आहे.

२) ही योजना संपूर्ण राज्यात जिल्हा उद्योग केंद्र, खादी ग्रामोद्योग मंडळ व खादी ग्रामोद्योग आयोग आणि बँकेमार्फत राबविली जाते.

योजनेची वैशिष्टये :

१) उद्योगासाठी प्रकल्प मर्यादा रू. २५ लाखापर्यंत आणि व्यवसाय व सेवा उपक्रमाकरीता रू. १० लाखापर्यंत

२) अर्थसहाय्य व अनुदान

	लाभार्थी प्रवर्ग	लाभार्थी सहभाग प्रकल्प किंमतीच्या	अनुदानाचा दर प्रकल्प किंमतीच्या	
अ	क्षेत्र		शहर	ग्रामीण
ब	सामान्य प्रवर्ग	१०%	१५%	२५%
क	विशेष प्रवर्ग (अ.ज.अ.जा.इमाव, अल्पसंख्यांक, महिला, माजी सैनिक, अपंग)	५%	२५%	३५%

३) सामान्य प्रवर्गातील अर्जदारास बँक प्रकल्प किंमतीच्या ९० टक्के आर्थिक मदत देईल व विशेष प्रवर्गातील अर्जदारास ९५ टक्के आर्थिक मदत देण्यात येईल.

४) रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शन तक्त्यानुसार व्याजाचे दर आकारण्यात येईल.

५) कर्जाची परतफेड ३ ते ७ वर्षाचे आंत करावयाची आहे.

६) रू. ५ लाखाचे वरील प्रकल्पात गहाण व जमानदार आवश्यक आहे.

७) कर्जवाटपानंतरच्या ३ वर्षाच्या आत उद्योग बंद झाल्यास अनुदानास अपात्र ठरतील.

८) पंतप्रधान रोजगार निर्मिती योजनेची अंमलबजावनी ऑनलाईन प्रणाली मार्फत सुरु आहे. अर्जदारास अर्ज ऑनलाईन करने आवश्यक आहे. अर्ज करावयाचे संकेतस्थळ www.kviconline.gov.in/pmegpeportal वर अर्ज ऑनलाईन प्रणालीवर करण्याकरीता खालील कागदपत्र स्कॅन करून अपलोड करावे.

१) पासपोर्ट साईज फोटो २) आधार कार्ड ३) जातीचे प्रमाणपत्र (SC, ST, OBC, Minority, Handicap)
४) शैक्षणिक प्रमाणपत्र (Mark Sheet, Leaving Certificate) ५) EDTP ट्रेनिंग प्रमाणपत्र ६) प्रकल्प अहवाल
७) जर उद्योग ग्रामीण भागात असल्यास ग्रा.प. चे लोकसंख्येबाबतचे प्रमाणपत्र

२) बिज भांडवल योजना

* सुशिक्षित बेरोजगार युवकांना उद्योग व सेवा व्यापार उपक्रमात रोजगार उपलब्ध करून देणारी शासनाची योजना.
* ही योजना संपूर्ण राज्यात जिल्हा उद्योग केंद्र व बँकामार्फत राबविली जाते.
* सुशिक्षित बेरोजगारांना मार्जीन उभे करण्याकरीता बिज भांडवल उपलब्ध करून देण्यात येते.

पात्रता : अ) अर्जदार ७ वा वर्ग पास असावा ब) वयोमर्यादा १८ ते ५० वर्षे असावे क) उमेदवार बेरोजगार असावा. उमेदवार नोकरीत असल्यास बीजभांडवल वाटपा आधी नौकरी सोडावी लागेल. ड) उमेदवाराचे महाराष्ट्रातील कमीतकमी १५ वर्षे वास्तव्य असावे.

योजनेची वैशिष्टये :

* उद्योग, सेवा व व्यापार ह्या व्यवसायातील प्रकल्प मर्यादा रू. २५ लाखापर्यंत.
* १० लाखावरील प्रकल्पास बँकेनी मंजूर केलेल्या प्रकल्पाच्या १५% प्रमाणे अथवा जास्तीत जास्त ३.७५ लाख एवढे भिजभांडवल रक्कम देण्यात येते.
* १० लाखापेक्षा कमी प्रकल्पास खालील प्रमाणे बिजभांडवल देण्यात येतृे
  १) सर्व साधारण प्रवर्गाकरीता १५ टक्के
  २) अनुसूचित जाती/जमाती, अपंग, विमुक्त व भटक्या जाती/जमाती आणि इतर मागास वर्गाकरीता २०%

* बिज भांडवलाची रक्कम मृदु कर्ज (सॉफ्ट लोन) म्हणून दरसाल ६ टक्के व्याजाने देण्यात येते.
* बिज भांडवलाची कर्जाची परतफेड विहीत कालावधीत करण्यात आली नाही तर थकीत रकमेवर दरसाल १% दंडनिय व्याज आकारण्यात येते.
* बिज भांडवली कर्जाची परतफेड नियमीत विहीत कालावधीत केल्यात ३% सवलत देण्यात येते.
* बिज भांडवली कर्जाची परतफेड ७ वर्षात करण्यात येते त्यामध्ये ३ वर्षाचा विलंबावधी समाविष्ट आहे. (वाहतुक व्यवसायासाठी व व्यापार व सेवा उद्योगासाठी विलंबावधी सहा महिन्याचा राहील.)

३) जिल्हा उद्योग केंद्र कर्ज योजना

पात्रता :

* शिक्षणाची व वयाची अट नाही. * उद्योग, सेवा उद्योग नोंदणीस पात्र असावा.
* उद्योगामधील यंत्रसामुग्रीची गुंतवणुक रू. २ लाखाचे आत असावी.
* उद्योग १ लाख लोकवस्ती पेक्षा कमी असणाऱ्या गावामध्ये सुरू करता येतो.

पात्रता : (१)६५ ते ७५% बँक कर्ज (२) २०% बिज भांडवल रू. मर्यादा ४०,००० अनुसुचित जाती/जमाती करीता ३०% कमाल रू. ६०,००० (३) बिज भांडवलावर व्याज दर ४% (४)स्वतःचे भांडवल ५% परतफेड कालावधी ७ वर्ष

४) उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम

नविन उद्योजकास उद्योग सुरू करावयाचा असल्यास त्यांना विविध उद्योग/सेवा उद्योगाचे उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमा व्दारे महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र (MCED), उद्योग भवन, पहिला माळा, नागपूर व मिटकॉन कन्सलटंसी आणि इंजिनिअरींग सर्व्हिसेस लि.श्रध्दानंद पेठ,नागपुर द्वारा सुशिक्षित बेरोजगारांना स्वयंरोगारासाठी प्रवृत्त करण्याच्या दृष्टीने उद्योजकता कार्यक्रम राबविल्या जातो. सदर प्रशिक्षण कार्यक्रमात मार्गदर्शन व प्रशिक्षण शिबीरे घेतली जातात. प्रशिक्षणाचा कालावधी १ दिवस ते २ महिने इतका असतो. प्रशिक्षणामध्ये व्यवसाय निवडणे, प्रकल्प अहवाल तयार करणे, बाजारपेठेबाबत माहिती, आवश्यक परवाने, इत्यादी माहिती दिली जाते. व

५) सुक्ष्म, लघु, मध्यम उपक्रम कायदा – २००६ M.S.M.E.D. Act. 06

सदर योजने अंतर्गत लघुउद्योग नोंदणी देण्यात येते.

अ. क्र.	उद्योगाचा प्रकार	यंत्रसामुग्रीवरील गुंतवणुक मर्यादा	
		सेवा उद्योग	उद्योग
अ	सुक्ष्म उपक्रम	१० लाखापर्यंत	२५ लाखापर्यंत
ब	लघु उद्योग	१० लाखाचे वर व २०० लाखपर्यंत	२५ लाखाचे वर व ५०० लाखपर्यंत
क	मध्यम उपक्रम	२०० लाखाचे वर व ५०० लाखापर्यंत	५०० लाखाचे वर व १००० लाखापर्यंत

६) लघु उद्योग घटकांना जिल्हा पुरस्कार

लघु उद्योग घटकाच्या उत्पादनाचा दर्जा उत्तम राहावा व स्पर्धात्मक वातावरण निर्मीती च्या दृष्टीने राज्य शासनातर्फे उत्कृष्ट लघुउद्योग घटकांची निवड करून पुरस्कार दिले जातात.

प्रथम पुरस्कार – रू. १५,००० रोख व मानचिन्ह द्वितीय पुरस्कार – रू. १०,००० रोख व मानचिन्ह

७) महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक समूह विकास योजना

महाराष्ट्र राज्याचा समतोल औद्योगिक विकास घडविण्यासाठी व त्याद्वारे आर्थिक विकास साधण्यासाठी आणि नविन औद्योगिक घटकांच्या स्थापनेस चालना देण्यासाठी व त्याद्वारे रोजगाराच्या भरीव संधी निर्माण होण्यासाठी महाराष्ट्र औद्योगिक धोरण – २०१३ दिनांक २२/२/२०१३ रोजी जाहीर केलेले आहे. सदर औद्योगिक धारेणातील राज्यातील औद्योगिकदृष्ट्या अविकसित क्षेत्रातील छोट्या समूहांना नवीन योजनांतर्गत योजनेद्वारे समूह विकास होण्याच्या दृष्टीकोनातून केंद्र शासनाच्या सूक्ष्म व लघु उपक्रम समूह विकास योजना (एमएसई–सीडीपी) योजनेच्या अर्टीवर महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक समूह विकास योजना (Maharashtra State Industrial Cluster Development Program) राज्य शासनाने जाहीर केली. सामायीक सुविधा निर्माण करण्यासाठी कार्यक्रमांची अंबलबजावणी करणे हा आहे. योजनेअंतर्गत खालील प्रमाणे नमूद दोन कार्यक्रमांची अंमलबजावणी करण्यात येते.

१) क्षमतावृद्धी कार्यक्रम : औद्योगिक समूहातील उद्योजक सदस्यांमध्ये परस्पर विश्वास व सहाकार्य भावना निर्माण करणे, यासाठी विविध प्रकारचे क्षमतावृद्धी वाढविणारे कार्यक्रम उदा. तंत्रज्ञानाची ओळख, बाजारपेठ विस्तारीकरण, विविध यशस्वी औद्योगिक समूहांना भेटी प्रदर्शनात सहभाग व अभ्यासदौरे आयोजित करण्यात येतील.

२) सामायिक सुविधा केंद्र उभारणी : या कार्यक्रमांतर्गत सामायिक सुविधा केंद्राच्या स्वरुपात प्रत्यक्ष भौतिक सुविधा